

กระทู้ถามที่ ๓๐๖ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑

เรื่อง นโยบายและมาตรการควบคุมและส่งเสริมสื่อเพื่อสร้างสังคมที่สันติ

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ตามที่พ่อ แม่ ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนได้ร้องเรียนด้วยความกังวลว่า สื่อต่างๆ ในปัจจุบัน ทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ โดยเฉพาะรายการโทรทัศน์มีภาพกอดจูบ ใช้คำหยาบ ทำร้ายร่างกาย พฤติกรรมข่มขืน แทบทุกวัน โดยเฉพาะในช่วงเวลาซึ่งเด็ก ๆ และเยาวชน ดูรายการดังกล่าวมักจะส่งอิทธิพลต่อวิถีคิด ทัศนคติ และก่อให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบอันไม่พึงปรารถนาซึ่งความเป็นห่วงกังวลของพ่อ แม่ ผู้ปกครองนี้ได้รับการยืนยันจากรายงานการศึกษาอิทธิพลของการชมรายการโทรทัศน์กับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของกลุ่มคนดู ซึ่งระบุว่าทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เห็นว่าพฤติกรรมการข่มขืนเป็นเรื่องธรรมดาของสังคมที่ยอมรับได้ และบางส่วนอยากเลียนแบบ ทั้งหมดล้วนนำไปสู่พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงมากขึ้นทุกวัน จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีนโยบายและมาตรการอย่างไรในการควบคุมการนำเสนอรายการโทรทัศน์ โดยมีให้มีภาพ คำพูด และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมากเกินไป

๒. รัฐบาลจะมีมาตรการส่งเสริมการผลิตสื่อที่สร้างสรรค์อย่างไรบ้างเพื่อสร้างสังคมที่สันติ

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สุสดี ตามไท

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

คำตอบกระทู้ถามที่ ๓๐๖ ร.

ของ นางศุสดี ตามไท สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง นโยบายและมาตรการควบคุมและส่งเสริมสื่อเพื่อสร้างสังคมที่สันติ

ข้าพเจ้า นายสมักร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง นโยบายและ
มาตรการควบคุมและส่งเสริมสื่อเพื่อสร้างสังคมที่สันติ ของท่านสมาชิกผู้มีความสนใจ ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

รัฐบาลตระหนักถึงอิทธิพลของสื่อที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของมนุษย์โดยเฉพาะ
พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ประชาชนในเกือบทุกพื้นที่สามารถเข้าถึงได้
โดยง่าย และปัจจุบันพบว่า รายการโทรทัศน์มีการนำเสนอภาพของความไม่เหมาะสมทั้งในเรื่องความ
รุนแรงที่มีปริมาณมากขึ้น ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อในเชิงลบให้กับผู้รับสื่อ โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก
เยาวชน และครอบครัว

ดังนั้น มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๘ จึงเห็นชอบในหลักการตามที่
คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการส่งเสริมสื่อสร้างสรรค์สังคมไทยเสนอให้กระทรวงวัฒนธรรม
ดำเนินการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อทุกประเภท (Rating) ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม จากนั้น
คณะรัฐมนตรีมีมติในวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๙ อนุมัติงบกลางฯ ของกระทรวงวัฒนธรรมเพื่อใช้
ในการพัฒนาระบบการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและสามารถใช้งบ
ได้จริงในทางปฏิบัติ กระทรวงฯ จึงได้จัดทำเป็นข้อเสนอระบบการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อ
เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดทำเป็นกฎหมายหรือนโยบายผ่านคณะกรรมการบูรณาการนโยบายสื่อ
เพื่อการพัฒนาสังคม

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นที่สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ประชาชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน
เข้าถึงได้โดยง่าย คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๐ เห็นชอบกับข้อเสนอระบบ
การจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

กรมประชาสัมพันธ์

๑) จัดทำระบบการจัดลำดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ โดยให้ประกอบด้วย ระบบ
ประเมินคุณภาพเนื้อหา และระบบการจำแนกเนื้อหาตามช่วงอายุ รวมถึงการกำหนดช่วงเวลาในการ
ออกอากาศตามความเหมาะสมของรายการแต่ละประเภท

๒) จัดทำกฎหมาย และนโยบาย เพื่อรองรับระบบของการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ และทำการชี้แจงกับสถานีโทรทัศน์ รวมถึงผู้เกี่ยวข้อง

กระทรวงวัฒนธรรม

๑) ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างและกลไกในการจัดทำระบบการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อในกลุ่มภาคสังคม ซึ่งเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการติดตามเฝ้าระวัง ประเมินและสะท้อนความคิดเห็นในการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ต่อสังคมรวมทั้งจัดตั้ง คณะกรรมการร่วมระหว่างกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ และตัวแทนจากภาคประชาชน

๒) สื่อสารความรู้ในการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อ พร้อมทั้งการณรงค์กระแสสังคม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจถึงความจำเป็น ช่องทางของการมีส่วนร่วมในการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อ และการกระตุ้นให้เกิดการดำเนินการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อในภาคประชาชน

จากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว กระทรวงวัฒนธรรมได้ดำเนินการสื่อสารกับภาคประชาชนตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งการจัดประชุมสัมมนาให้กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โครงการรณรงค์สื่อสารความรู้เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ไปยังโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกรุงเทพมหานคร การผลิตดีวีดีเพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ไปยังหน่วยงานท้องถิ่นทั่วประเทศเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ กระทรวง ฯ ยังดำเนินการพัฒนาโครงสร้างและกลไกในการจัดทำระบบการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อในกลุ่มภาคสังคม ซึ่งเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการติดตามเฝ้าระวัง ประเมินและสะท้อนความคิดเห็นในการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ต่อสังคม ผ่านทางเว็บไซต์ www.me.or.th อันเป็นอีกช่องทางหนึ่งของประชาชนที่จะเรียนรู้และมีประสบการณ์ร่วมกันในเรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อ และสามารถมีส่วนร่วมในการประเมินเนื้อหารายการโทรทัศน์ได้อย่างต่อเนื่องอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงระบบการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขณะนี้ กระทรวงวัฒนธรรมอยู่ในระหว่างพิจารณาจัดตั้งคณะกรรมการระหว่างกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ และตัวแทน

จากภาคประชาชนเพื่อประเมินการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์ เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของกรมประชาสัมพันธ์ที่ได้มีการออกประกาศกรมประชาสัมพันธ์ เรื่อง การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ เพื่อให้สถานีโทรทัศน์และผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ตามประกาศดังกล่าว ซึ่งการดำเนินงานที่ควบคู่กันระหว่างกรมประชาสัมพันธ์และกระทรวงวัฒนธรรมนั้นจะทำให้การจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์มีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยคำนึงถึงเด็กและเยาวชน รวมทั้งประชาชนในฐานะเจ้าของสื่อโทรทัศน์เป็นสำคัญ

คำตอบข้อที่ ๒

รัฐบาลมีการส่งเสริมการผลิตสื่ออย่างสร้างสรรค์ เมื่อพิจารณาการดำเนินงานของกระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้ประกอบการต่าง ๆ ทุกภาคส่วนพยายามที่จะสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อที่สร้างสรรค์ รวมทั้งผู้ประกอบการก็มีความตื่นตัวในอันที่จะพยายามผลิตสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน รวมทั้งความรู้ต่าง ๆ ที่จะประโยชน์ต่อครอบครัว ตลอดจนการใช้ชีวิตในสังคมอย่างเหมาะสมและถูกต้อง ดังจะเห็นได้ว่าปัจจุบันมีรายการโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์สำหรับเด็กและครอบครัวมากมาย และรัฐบาลยังสนับสนุนให้มีโทรทัศน์ช่องสาธารณะที่จะสามารถเผยแพร่ความรู้อันจะเป็นประโยชน์ให้แก่คนในสังคม ซึ่งได้มีการให้บริการมาระยะหนึ่งแล้ว และได้รับความสนใจจากประชาชนในระดับดี

รัฐบาลยังมีการดำเนินการขับเคลื่อนทั้งในระดับยุทธศาสตร์และระดับปฏิบัติการ กล่าวคือ มอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรมดูแลรับผิดชอบเรื่องสื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานขับเคลื่อนวาระเพื่อเด็กและเยาวชน ปี ๒๕๕๑ ซึ่งจะสอดคล้องกับการขับเคลื่อนในส่วนของกระทรวงวัฒนธรรมที่อยู่ในระหว่างการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อาทิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ฯลฯ ในการขจัดสื่อร้าย ขยายสื่อดี สร้างภูมิคุ้มกัน ตลอดจนการพัฒนาสื่อไปในทางที่สร้างสรรค์ ในขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการเสนอให้การบูรณาการดังกล่าวออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ ซึ่งจะทำให้กระบวนการทำงานด้านสื่อที่มีความถาวรและยั่งยืนต่อไป

นอกจากการส่งเสริมการผลิตสื่อสร้างสรรค์แล้ว รัฐบาลยังมีแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนในการรับสื่อด้วย จากนโยบายของรัฐบาลด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมที่กำหนดให้

สภาวัฒนธรรมจังหวัดที่มีอยู่ทั่วประเทศเป็นกลไกในการเฝ้าระวังและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลได้ตระหนักและมีความเข้าใจในสถานการณ์สังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรม จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาคที่ปัญหาในเชิงสังคมและวัฒนธรรมตกอยู่ในสภาพเดียวกับเมืองหลวง สภาวัฒนธรรมเป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นที่จะมีบทบาทสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน รวมทั้งครอบครัวให้มีความรู้เท่าทันสื่อ การเรียนรู้ในการรับสื่ออย่างถูกต้อง การเลือกสรรคัดกรองสื่อที่สามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตของตนอย่างเหมาะสม เนื่องจากสื่อในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลอย่างไม่มีขีดจำกัด โดยที่สภาวัฒนธรรมสามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้อย่างใกล้ชิดและสามารถสื่อสารความเข้าใจกับประชาชนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้กระทรวงวัฒนธรรมพยายามให้การสนับสนุนการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมอย่างเต็มที่ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ